

Welzijn Melkvee Inspectieresultaten 2016 - 2017

In 2016 heeft de NVWA aselechte welzijnsinspecties uitgevoerd bij melkveehouders. Dit project is uitgevoerd om een toezichtbeeld van de sector te verkrijgen en de welzijnsrisico's in beeld te brengen.

In 2017 zijn door de NVWA risicogericht selecte inspecties uitgevoerd op melkveebedrijven met hoge kalversterfte.

Wet dieren en Besluit houders van dieren

In de Wet dieren en het Besluit houders van dieren is geen specifieke wet- en regelgeving opgenomen voor welzijn en houden van rundvee. De algemene welzijnsregels voor het houden van (productie) dieren gelden uiteraard ook voor rundvee. Deze bestaan veelal uit doelvoorschriften; de dieren moeten een toereikende behuizing hebben, voldoende drinkwater en geschikt voer, voldoende hygiënische omstandigheden enz.

Website: <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/runderen/regels-voor-rundveehouders>

Resultaten	
aantal melkveebedrijven	18.060 ¹
aantal inspecties aselechte 2016	89
akkoord	80
niet akkoord	9
aantal inspecties risicogericht hoge kalversterfte 2017	39
akkoord	25
niet akkoord	14

Methode

Om een toezichtbeeld te verkrijgen zijn in het voorjaar van 2016 in totaal 89 melkveehouders aselechte geselecteerd en geïnspecteerd op de algemene welzijnsregels (Wet dieren en Besluit houders van dieren). Daarbij zijn de mogelijke welzijnsrisico's voor huisvesting, diergezondheid en de zorg voor kalveren in beeld gebracht.

Verhoogde sterftepercentages bij het aselechte project Welzijn melkvee in 2016 waren aanleiding om in 2017 een risicogericht project hoge kalversterfte te starten. Door middel van data-analyse zijn 39 melkveebedrijven met de hoogste kalversterfte, welke niet recent bezocht waren door de NVWA, geselecteerd voor inspectie. De inspectie bestond uit controle op de algemene welzijnsregels (Wet dieren en Besluit houders van dieren). Ook is gekeken naar mogelijke factoren van invloed op kalversterfte als huisvesting, diergezondheid en zorg voor (zieke) dieren.

Resultaten

Aselechte inspecties 2016

De naleving op de Wet Dieren en Besluit houders van dieren is 90% op de aselechte geselecteerde bedrijven. Negen inspecties zijn als niet akkoord afgedaan. De meeste overtredingen zijn het ontbreken van een schone en droge ligplaats. Er zijn herstelbrieven/schriftelijke waarschuwingen opgemaakt.

¹ Bron: CBS, 2017 Melk- en kalfkoeien (>=2 jaar)

Risicogerichte inspecties 2017

14 inspecties (36%) zijn als niet akkoord afgedaan. De overtredingen hadden met name te maken met het ontbreken van hygiënische huisvesting. Bij 1 bedrijf is een proces-verbaal en bestuurlijke maatregel opgelegd. De overige bedrijven met overtredingen hebben een herstelbrief/schriftelijke waarschuwing gekregen.

Aandachtspunten melkveebedrijven

Uit de aselechte welzijnsinspecties op melkveebedrijven komen kalversterfte, overbezetting voerhek, hoeveelheid biestverstrekking aan kalveren en BVD-status als aandachtspunten en mogelijke welzijnsrisico's naar voren. Ongeveer een derde van de bedrijven heeft meer dieren dan voerplaatsen, maar voeren wel onbeperkt. Daarnaast is er veel variatie in de hoeveelheid biestverstrekking. Opvallend is ook dat 27% van de bezochte bedrijven niet wist wat de BVD status van het bedrijf was. BVD is een risicofactor voor kalversterfte.

Aandachtspunten kalversterfte

Uit de risicogerichte welzijnsinspecties in 2017 op melkveebedrijven met hoge kalversterfte komt het ontbreken van een hygiënische afkalfstal naar voren als een aandachtspunt. Op 9 bedrijven was geen afkalfstal aanwezig en op 17 bedrijven was deze wel aanwezig, maar werd niet na elk gebruik volledig gereinigd, maar vaak wel werd opgestrooid. Op 11 bedrijven was de hygiëne van de kalverhuisvesting matig, op 5 bedrijven onvoldoende. Op veel bedrijven staat de ziektestatus voor een bepaalde ziektes op 'onbekend' zoals blijkt uit het bedrijfsgezondheidsplan, nl bij 47% voor Infectieuze rhinotracheïtis (IBR), bij 39% voor Salmonellose, bij 17% voor Paratuberculose en bij 50% voor Bovine Virus Diarree (BVD).

Ook is het bedrijfsgezondheidsplan soms te summier dan wel onvoldoende bedrijfsspecifiek of wordt het niet altijd opgevolgd door de veehouder. Hier ligt de grootste potentie voor de houder om de kalversterfte omlaag te brengen: het opvolgen van de adviezen van de dierenarts.

Conclusie

Uit de aselechte inspecties in 2016 blijkt dat de naleving van dierenwelzijnsregels op melkveehouderijbedrijven over het algemeen op niveau is. Uit de risicogerichte inspectie hoge kalversterfte in 2017 lijkt hoge kalversterfte een risicofactor te zijn voor welzijns-overtredingen.

Kalversterfte blijft een aandachtspunt van de NVWA. Naast inspecties wordt in 2018 ook onderzoek gedaan naar de onderliggende oorzaken en motieven van melkveehouders met hoge kalversterfte door middel van een doelgroep analyse en een risicoprofilering. Het doel is een passende handhavingsmix te ontwikkelen; welke interventies kunnen het beste worden ingezet om kalversterfte in Nederland omlaag te brengen. Dit draagt bij aan het kennisgedreven en risicogericht werken van de NVWA.

Kalversterfte en wetgeving

Kalversterfte is geen direct onderdeel van het Besluit houders van dieren en de Wet dieren. Wel is het verboden aan dieren de nodige zorg te onthouden dienen zieke of gewonde dieren op een passende wijze verzorgd te worden en een toereikende behuizing te hebben onder voldoende hygiënische omstandigheden. Indien er sprake is van hoge kalversterfte op een bedrijf moeten in het bedrijfsgezondheidsplan, opgesteld door de dierenarts, maatregelen zijn opgenomen om sterfte terug te dringen. De veehouder moet zich houden aan dit bedrijfsgezondheidsplan.